

Izhaja vsak četrtek
in velja s poštnino
vred in v Mariboru s
pošiljanjem na dom
za celo leto K 4.—
za pol leta „ 2.—
za četrt leta „ 1.—

Naročnina se pošilja
upravnilstvu v tiskarni
sv. Cirila, koroške
ulice št. 5. List se
pošilja do odpovedi.

Deležniki katol. tis-
kovnega društva do-
bivajo list brez po-
sebne naročnine.

SLOVENSKI

GOSPODAR.

List ljudstvu v pouk in zabavo.

Posamezni listi dobé
se v tiskarni in pri
gospodu Novak-u na
velikem trgu po 10 h.

Rokopisi se ne vra-
čajo, neplačani listi
se ne sprejemajo.

Za oznanila se plačuje
od navadne vrstice,
če se natisne enkrat,
po 15 h, dvakrat 25 h,
trikrat 35 h.

Inserati se sprejemajo
do srede opoldne.

Štev. 34.

V Mariboru, dne 23. avgusta 1900.

Tečaj XXXIV.

Narodna neodločnost.

Zgodovina večstoletnega priklanja pred
tujimi grajščaki se nam Slovencem vedno tiči
v kosteh. Naše hrbtišče se ni vzravnano. In
vendar je zadnji čas, da se otresemo ostankov
žalostnih preteklih časov. Sicer bo ponem-
čevanje med nami vedno bolj napredovalo,
in nekega dne bodo valovi tujega morja po-
krili naše slovenske kraje.

Le vzemimo nekaj vzgledov, kako se pri
nas dela! Če se kak gostilničar tako daleč
zave svoje narodnosti, da je samonemški na-
pis na njegovi gostilni vendar le znak zasta-
relega mišljenja, tedaj si omisli slovenski
napis; toda Bog obvari, samega si ne upa
pustiti, ampak za varuha mu postavi napis
v nemškem jeziku. In najdejo se ljudje, ki
se veselijo take dvojezične narodne zaved-
nosti in jo hvalijo ter slavijo tudi v javnosti.
Če bi se kaj takega dogajalo v resnično
dvojezičnih krajih, kakor so n. pr. Celje, Ptuj,
Maribor, človek bi uvidel vzroke ter molčal.
Toda, da se kaj takega dogaja v strogo slo-
venskih krajih, to je narodni škandal. Koliko
občinskih pečatov je, ki še vedno zraven
slovenščine tudi nemščino pribijajo na papir.
In občinske deskice, kažipot, ti vsi morajo
imeti tudi nemščino na sebi. Kaj pa je tega
treba? S takim ravnanjem se v našem ljud-
stvu zabranjuje vsak napredek v narodni
samozavesti. Ker pri vsakem koraku vidi
poleg slovenščine tudi nemščino, misli, da
slovenščina brez nemščine ne more živeti,
in odtod izvira med nami še vedno isti svet
strah pred vsem, kar je nemško, kar je sploh

tuje. Poboljšajmo se vendar enkrat in vrzimo
stara kopita od sebe.

Tudi pred tujci se moramo sramovati
takih znamenj narodne neodločnosti. Kaj bi
mi rekli, ako bi na Gornjem Štajarskem našli
dvojezične nemško-slovenske napise? Smejali
bi se duhovitosti Gornjih Štajarcev, ki si de-
lajo napise, katerih nihče ne razume. Kadar
pa na Slovenskem postavimo zraven sloven-
ščine še tudi nemškega policaja, mislimo, da
smo storili nekaj, kar nam more biti le v
čast. Kako otročji, kako kratkovidni še smo!

Še večja narodna neodločnost ali prav-
zaprav zaspanost pa se kaže v tem, da še
vedno slovenščini nismo priborili pravice pri
naših uradih, začevši od zasebnih do držav-
nih. Postaje po naših železnicah nimajo slo-
venskih napisov, v vagonih ni slovenskih
naznanil, po uradih sedijo ljudje, ki ne znajo
slovenski. Zakaj vse to? Seveda bi morali imeti
to vse brez zahtevanja, saj vemo, kakor je.
Za vsako pikico moramo zahtevati. Toda
premačani smo, in tako ostane vse pri starem.
Neuki ljudje pa mislijo, da je tujščina povsod
potrebna in naša narodna zavest se ne po-
makne naprej. Politična društva in občine
bi morale delati polletje za polletjem uloge,
imenovati postaje, navajati slovenščine ne-
zmožne uradnike, in šlo bi naprej. Kar se
tiče uradnikov po naših železnicah, imeli
bi za naše kraje Slovence dovolj. Toda, ker
mi ničesar ne rečemo, pošiljajo nam nemške
nacionalce, slovenski uradniki pa morajo po
tirolskih, koroških, nemškoštajarskih in nižje-
avstrijskih postajah premišljevali, koliko jim

hasni znanje slovenskega jezika. Jedno zlo
rodi drugo zlo!

Naše sodnije, naše daykarije in politične
oblasti bodo tako dolgo polne nemščine in
nemških uradnikov, dokler mi Slovenci ne
pokažemo svoje odločnosti. A vsak dopis in
vsako naznanilo teh uradov, četudi nam je
popolnoma nerazumno zaradi tujega jezika,
sprejememo kar z najboljšo voljo, ter rajši
gremo h kakemu zakonitemu vaškemu advo-
katu, nego da bi dopis vrnil. Naše občine
še se vedno kosajo med seboj, katera bo na
leto več nemških uradnih listin izdala. Ako
smo poklicani v kak urad, če le znamo par
nemških besed, gotovo jih pretolčemo tamkaj,
namesto da bi jasno in čisto govorili tamkaj
v svoji materinščini. A tudi jezikovno ne-
zmožne uradnike puščamo pri miru, da se
mučijo v naših krajih s slovenščino, namesto
da bi se pritožili pri svojih poslancih ter jim
rekli: tega ne razumemo, izposlušajte nam
drugega.

Kar smo rekli, ni nič novega, ker je ta
neodločnost naš star greh, katerega so vedno
grajali naši zavedni rodoljubi. Novo bi bilo
le, da bi se naši rojaki kmalu poboljšali ter
postali odločni, neomahljivi Slovenci.

In zadnji čas je, da storimo korak po-
kore. Ali naj vedno samo tožujemo? Ali naj
za vedno ostanemo v jezikovnem oziru pri
prvih začetkih. Mi potrebujemo svoje moči
tudi za druga dela, zato pa je treba, da z
odločnostjo rešimo kmalu naše jezikovne
neugodnosti.

Listek.

Dominik Colnik,

rodoljub in veleposestnik v Slov. goricah.

II.

Soseska »Drvanja«, bivališče Čolnikovo,
je dolina proti severu-vzhodu, tri kilometre
od župne cerkve sv. Benedikta. Ime ima po
potoku »Drvanja«, kateri izvira pri kmetu
»Drvanjsaku-Jagriču«, se vije po rodovitni
dolinici ter prereže župnijo od severa do juga.
Izliva se pod Sv. Andražem v Pesnico.

Blizo izvirka je na desni strani stal
mal gradič »Gut Triebein« Drvanjski grad.
Imel je različne gospodarje. Slednji mu je
umrl 14. septembra 1829. leta: Johann Rau-
chenbichler von Rauchenbuchl. Posestvo je
po njegovi smrti bilo razkosano, večidel
gradú podrt, gradivo razpadeno. V tem gra-
diču je umrl 25. maja 1804. l. Sr. Hochwürden
H. H. Christof Edler von Greiner, Domkapitular
etc. etc. bivši mestni župnik pri »sv. krvi« v
Gradcu. Tega gospoda štejejo framasoni k
»svojim«, ter ga imajo v svojem zapisniku.

Ljudstvo pripoveduje, da je njegovo
»ogromno« premoženje zakopala njegova po-
strežnica pri neki »bukvi« v lesu nad gradom.

Na levi strani »Drvanja«, nasproti temu
gradiču, je pozidal naš Dominik svoje sta-
novanje, v sredini posestva svojega, na naj-
lepšem prostoru doline. Kot izurjen gospodar
je svoje imetje izgledno uravnal; okusni dre-
voredi najizvrstnejšega sadnega drevja so
krasili okolico. S tem je upljalv blagonsno
na okoličane; in ako naletimo baš v njegovi
bližini pri posestnikih veliko sadonosnega
drevja, je to Čolnikova zasluga. Žalibože, da
je naslednik Dominikov večinoma ta drevesca
dal posekati, kar je bojda Čolnika bolj bolelo,
nego zguba posestva; pač jasen dokaz nese-
bičnosti njegove, da je gledal edino na bla-
gostanje kmetovalcev.

Po splošni sodbi je bil Dominik blaga,
tiha duša. Ni igral, nihče ga ni videl pija-
nega. Bil je čist in vnet narodnjak. V »No-
vice« je začel kmalu dopisovati, ko je go-
spodarstva prevzel, pod imenom »Jakopič«;
bilo je to hišno ime na Drvanji. Na Čolnikov
nasvet je dobil naš »Slov. Gospodar« ime.
Kot zaveden Slovenec se ni mogel popolnoma
politiki izogniti, akoravno se ni rad z njo
pečal. V »Novicah« 1860. l. piše: »Pustim
politiko drugim; raje govorim o kmetijstvu«.
Večina njegovih dopisov v »Novicah« in po-
zneje v druge časnike razpravlja zadeve kme-
tijstva, živinoreje in vinogradstva.

Leta 1861. je bil Čolnik od takratnega

»volilnega odbora« priporočan za poslanca
v deželni zbor v Gradcu za kmetke občine
v okraju Maribor, Slov. Bistrica in Sv. Lenart
poleg dr. Valentina Postiča, odvetnika v Ma-
riboru. Pa slovenski volilci, čeravno v večini,
so bili tako zbegani in nepoučeni, da so volili
gosp. pl. Feierer-ja, in mestjana mariborskega
Matija Lešnika. »Novice« pikro opisujejo to
volitev v letniku 1861. št. 105.

Na oklicu k tisočletnici sv. apostola Ci-
rila in Metoda, izdanem v mariborski čitalnici
dne 7. junija 1863 naletimo med izbornimi
takratnimi narodnjaki tudi ime: »Čolnik na
Drvanji«.

Leta 1863. 6. septembra se je obhajala
tisočletnica prihoda sv. Cirila in Metoda med
Slovence v Ljutomeru. Ogromna množica
ljudstva se je zbrala k tej svečanosti, »dosti
nad 4000 glav«, so poročale »Novice« (1863.
št. 306). Tukaj je veliko sodeloval Čolnik ter
med drugimi govorniki rekel: »Da ga veseli,
da se med murskimi poljanci slovenski duh
tako lepo in živo razvija«.

Dne 18. junija 1864. piše »Novicam«:
»Ljubezen pravega domorodca je neugasljiva,
njegova skrb in volja neomahljiva, naj živi
v kakih koder okolnostih«. Napredek ljubljanske
kmetijske in živinozdravniške šole ga je zelo
veselil, piše namreč: »Kadorkoli o tej šoli
kaj slišim ali čitam, vselej se je hvaležno